

πού είναι ἡ στὸ ἀγαπῶ—ἀγαπᾷς. ἀγαπᾷ—εἰ στὸ φιλῶ—φιλεῖς, φιλεῖ—πὺς στὸν πληθυντικὸ, τὸ δέ-φτερο πρόσωπο τοῦ καθενὸς μοιάζει μὲ τὸ δέφτερο πρόσωπο τοῦ ἐνικοῦ του—ἀγαπάτε, ἀγαπᾶς, φιλεῖτε, φιλεῖς—καὶ πὺς τὸ πρῶτο καὶ τὸ τρίτο στὰ δυὸ ἔχουνε *ου*, τὸ *ου* πού βρίσκεται καὶ στὸ γράφουμε! Θυμῆσου τώρα καὶ τὸν παρατατικὸ τῆς ἐνεργητικῆς πὺς τὸν εἶπαμε; Ἀγαποῦσα, ἀγαποῦσαι, ἀγαποῦσε, ἀγαποῦσαμε, ἀγαποῦσατε, ἀγαποῦσατε, ἀπαρκῶντα καθὼς καὶ τὸ φιλοῦσα, φιλοῦσαι, φιλοῦσε, φιλοῦσαμε, φιλοῦσατε, φιλοῦσατε. Κατάλαβε πόσο συ-φέρνει; Ἄς τὰ συνοψίσουμε λοιπὸν καὶ μεῖς σὰν τὸ παιδί· τὰ συνηρημένα στὸν παρατατικὸ [τὰ κανονί-σαμε· ὁ ἐνεστῶτας—ἀγαπῶ, ἀγαπᾷς, ἀγαπᾷ, ἀγα-ποῦμε, ἀγαπᾶτε, ἀγαποῦνε· φιλῶ, φιλεῖς, φιλεῖ, φι-λοῦμε, φιλεῖτε, φιλοῦνε— κανονισμένοι καὶ δέφτος· ὁ παθητικὸς ἐνεστῶτας· γὰρ τὰ δυὸ, ἀγαπιόμαι, ἀγαπιόσαι, ἀγαπιέται, ἀγαπιόμαστε, ἀγαπιέσθε, ἀγα-πιούνηται· γὰρ τὰ δυὸ καὶ ὁ παρατατικὸς τῆς παθη-τικῆς, ἀγαπιόμουνε, ἀγαπιόσασθε, ἀγαπιότανε, ἀγα-πιόμαστε, ἀγαπιόσασθε, ἀγαπιότανε· ὁ μέσος ἐνε-στῶτας καὶ παρατατικὸς, φοβοῦμαι, φοβᾷσαι, φο-βᾷται, φοβοῦμαστε, φοβᾷσθε, φοβοῦνται· φοβοῦμουνε, φοβοῦσασθε, φοβοῦσασθε, φοβοῦσασθε, φο-βότανε· ὁ ἀσυναίρετος ἐνεργητικὸς ἐνεστῶτας, γράφω, γράφεις, γράφει, γράφουμε, γράφετε, γρά-φουνε· ὁ ἀσυναίρετος μέσος ἐνεστῶτας, ἔρχομαι, ἔρχεσαι, ἔρχεται, ἔρχόμαστε, ἔρχεσθε, ἔρχονται· ὁ παρατατικὸς, ἔρχόμουνε, ἔρχόσασθε, ἔρχότανε, ἔρχό-μαστε, ἔρχόσασθε, ἔρχότανε. Δέφτερο πρόσωπο τοῦ πληθυντικῆς ἔρχόμεθα ἢ ἀγαπιόμεθα, γὰρ νὰ τὸ ξεχωρίσῃ ἀκόμη περισσότερο ἀπὸ τὸν ἐνεστῶτα ἔρ-χόμαστε, ἀγαπιόμαστε, γίνεται θαρρῶ περιφρονημα. Στὸ Ταξ. 5', ἔβαλα καὶ συλλογόμεθα, σ. 43, καὶ γεννιόμεθα, σ. 139. Καλὰ νομίζω καὶ τὰ δυὸ, ἂν καὶ πιθανώτερο, τὸ πρῶτο καὶ τὸ δέφτερο νὰ ὁμα-λωθοῦνε.

Ἄμὲ ὁ παρατατικὸς ἐνεργητικὸς, γὰρ νὰ τελειώσουμε πικῶ; Ἐγραφα, ἔγραφε, ἔγραφε, γρά-φουμε, γράφατε (τὸ καθαρὸ πολιτικὸ εἶναι γράφατε, πού δὲν κάνει, γὰρ μοιάζει μὲ τὸν ἐνεστῶτα, καὶ γὰρ πρέπει νὰ ξεδιακρίνουμε τὸ θὰ γράφατε ἀπὸ τὸ θὰ γράφατε· δυὸ λόγοι σημαντικοί), γράφανε. Μὰ, παρακαλῶ, μήτε ἔγραφαμε, μήτε ἔγραφατε, μήτε ἔγραφανε. Πὺς ὄχι, ἀφοῦ ἔχουμε καὶ στὸν ἐνικό ε; Στὸν ἐνικό ε δὲν ἔχουμε διόλου, ἔχουμε μόνον ἔ, δηλαδὴ τονισμένη συλλαβή, πού δὲ σημαί-νει ἀβγατισμὸς μὲ τὸν ἀβγατισμὸ χαλνοῦμε τὴ σειρά, δὲ γενικέθουμε τίποτα· δὲ μὰς ἀπομνήσκει καὶ τὸ δικαίωμα νὰ βγατίζουμε, γὰρ στὸν ἐνεστῶ-τα τοῦ ἀγαπῶ καὶ τοῦ ἔρχομαι ἀνταμώνουμε φω-νήεντο ἀρχικὸ πού τὸ ἴδιο μὰς φανερώνει καὶ ὁ πα-ρατατικὸς τους, ἀγαποῦσα, ἔρχόμουνε, χωρὶς ἀβγα-τισμὸ κανένα· γενικέθουμε λοιπὸν ἀκόμη καλῆτερα λέγοντας πὺς στὰ ῥήματα, ὅπως καὶ στὰ ὀνόματα, ἢ ἀρχικὴ ἄτονη συλλαβὴ παραπέσει στὴν προφορά (κ. Ἀπόλυτοι κανόνες, Νουμᾶ, ἀρ. 115, σ. 3 καὶ ἀκ.) (1). Μὴ σὲ μέλη πού σὲ μερικὰ μέρη συνηθί-ζε-

1) Στὸ Νουμᾶ, 135, σ. 2, στ. 3 βλέπω τὴν ἀκόλουθα ἐπισημείωσιν· 2, 1 ἐρώτησε· 5, 1 ἐπιε· 5, 2 ἐκατάλα-βαινε· 11, 2 ἐμποροῦσαν· μὰ 2, 3 κατάλαβε καὶ ἀπο-κρίθηκε. Ἀπὸ τὰ δυὸ τελευταῖα φαίνεται ἴσα ἴσα πὺς εἶναι παραμύθι· ὁ ἀβγατισμὸς, ἀφοῦ δὲν ἔχει μὲ ἀρχικὸ α. Κάποιος μάλιστα μὲ ἔκαμε τὴν παρατήρησιν πὺς πρέπει νὰ κόψουμε καὶ τὸ χρονικὸ τὸν ἀβγατισμὸ, πού στὴν ὀ-μογραφία τὸν κρατήσαμε ἀκόμη ἀπὸ περισσὴν προσοχὴν στὴν παράδοσιν, ὅταν ἀρχίζει τὸ ῥήμα μὲ ο, λ. χ. ὠνο-μαζόμενος κτλ. ἔχουνε δικαίωμα. Τὰ συμμορφώνουμε ὅλα εἶσι πολὺ καλῆτερα.

ται καὶ ἔρχομαι καὶ ἐγάπησα· ἐμεῖς παίρνομε ἀπὸ ἕνα τὸπο, παίρνομε ἀπὸ τὸν ἄλλο, τὰ γενι-κέθουμε, σμίγουμε τὴν Ἀθήνα μὲ τὴν Πόλη, κ' εἶσι ἀποχτοῦμε συνάμα ἐνότητα κ' ἔνωσι.

35.

Ἐνωσι κ' ἔνωσι.

Μοῦ ξέφυγε καὶ νὰ μὲ συμπαθᾶτε. Πὺς σὲς τὸλεγα· ἐμεῖς παίρνομε ἀπὸ ἕνα τὸπο, παίρνομε ἀπὸ τὸν ἄλλο...» Ναι, ὁ πόθος μου ἐμένα τέτοιος θάτανε. Νὰ δῆτε ὅμως πὺς δὲ γίνεται πάντα· θέλω καὶ δῶ προσοχὴ. Καὶ ἴσως νὰ προσέξατε μοναχοί-σας σὲ ὅλη μου τὴ φρασσοῦλα· ἀπαίρνομε ἀπὸ ἕνα τὸπο, παίρνομε ἀπὸ τὸν ἄλλο, τὰ γενικέθουμε». Τὰ γενικέθουμε, μάλιστα, καὶ ὅσα εἶναι πάρα πολὺ ντόπια, ὅσα δείχνουνε ντόπια καὶ ἀπαρχῆς, δύσκολο νὰ τὰ παραδεχτοῦμε.

Μοῦ καίει τὴν καρδιά πού σὲς τὸ λέω, γὰρ τὰ Ἐφτάνησα ἐγὼ τὰ βάλω μὲ γὰρ πάντα στὴν καρδιά μου. Μὰ τί νὰ σὲς κάμω, πού κάποια ἐφτανησιώτικη συζυγία δὲ φαίνεται νὰ ταιριάζη, καὶ θὰ τὸ ξετάσουμε τώρα μὲ λίγα λόγια, νὰ ποσώ-σουμε κιόλας τὴν κουβέντα μας γὰρ τὸ ῥήμα.

Ῥῆμα σημαντικό τὸ οὐσιαστικὸ μας τὸ ῥήμα. Εἶμαι, εἶσαι, εἶναι, εἶμαστε, εἶστε, εἶναι. Ὁ ἐνε-στῶτας τρέχει νερό. Τὸν παρατατικὸ νὰ κοιτάζουμε. Τὰ Ἐφτάνησα ἔχουνε τρίτο πρόσωπο τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικῆς εἶπουνε· τὴν ἴδια κατάληξιν βρι-σκουμε καὶ σ' ἄλλα ῥήματα, λ. χ. ἀκούοιτον ἀπὸ τὸ Νουμᾶ (τοῦ Ἀλζαρου Βελέλη· ἀρ. 159, σ. 3, στ. 3). Νὰ ὅμως καὶ τὸ πῶς νόστιμο· ἢ σιρὰ δὲν τὰ παρνιέται τὸ *ου* τὸ ἐφτανησιώτικο, ἀφοῦ τὸ πρῶτο καὶ τὸ δέφτερο πρόσωπο—εἶμουνε, εἶσουνε, εἶναι καὶ ἀφτὰ μὲ *ου*. Λοιπὸν ἢ ἐφκοῦλα θὰ γύρεβε τὴν ἀκόλουθον ἀπλή κλίση τοῦ ἐνικοῦ· εἶμουνε, εἶ-σουνε, εἶπουνε. Κι ὡστόσο ἀπλή καθόλου δὲ μὰς ἔρ-χεται, γὰρ ὅσο ξέρω μόνον στὰ Ἐφτάνησα τὴ συ-νηθίζουμε, ἢ σὰν προτιμᾶτε μόνον ἀπὸ Ἐφτανησιώτες γράφηκε σήμερα σὲ βιβλία φιλολογικά. Μήτε ὁ Ἀ-θηναῖος μήτε ὁ Πολίτης εἶπουνε δὲ θὰ σοῦ ποῦνε.

Μὰ τί σπάνω τὸ κεφάλι μου νὰ τὰ βολέψουμε, δίχως νὰ πειραχτοῦνε τὰ Ἐφτάνησα; Ἐπάρχε· σιρὰ καὶ σιρὰ. Τὸ ἴδιο ὑπάρχει ἔνωσι κ' ἔνωσι. Τὰ Ἐφτάνησα πικῶ ἐνωμένα μὲ τὸ βασίλειο. Ἄς μὰς κάμουνε λίγη ἔνωσι καὶ στὴ γλώσσα, νὰ σφι-χτασνωθοῦμε. Ἄς ἔρθουνε σὲ μὰς, τοὺς περισσότε-ρους. Καὶ τότες ἔχουμε ῥῆμα λαμπρὸ· εἶμουνε, εἶ-σουνε, εἶπανε, εἶμεθα, εἶσατε, εἶτανε. Ὅριστε κ' ἢ κατάληξιν—εἶσα πού ἔρχεται στὴν ὥρα τῆς νὰ ξε-χωρίσῃ ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸ, γὰρ καὶ στὸ εἶμαι σὰ νὰ κλοῦθησε κείνο πού εἶδαμε στὸ βασιό-σασθε, δηλαδὴ σὰ νὰ χρίζη τὸ εἶμασε τοῦ παρατα-τικῆς νὰ πηγαίη στὰ κατατόπια τοῦ ἐνεστῶτα. Στὸν ἐνεστῶτα νὰ τὰ φέσουμε καὶ μεῖς, κρατώντας τὸ εἶμεθα γὰρ τὸν παρατατικὸ. Μπορεῖ ἄξαφνα ἐσεῖς νὰ κακοκαρδίσετε καὶ νὰ μὴ σὲς φτάνη μὴτε τὸ εἶπανε τοῦ πληθυντικῆς μὴτε τὸ εἶμεθα. Γὰρ τὸ εἶπανε, θὰ μοῦ πῆτε πὺς δὲν ξεδιακρίνεται ἀπὸ τὸν ἐνικό, καὶ ἄξαφνα κάποιος θὰ προτιμήσῃ κανένα εἶν-τανε. Ναι, μὰ τί νὰ σὲς κάμω, πού δὲ χτυπᾷ νό-στιμα στὰφτί; Τὸ εἶμεθα πάλε ἴσως καὶ σὲς φανε-ρώνει μικρὴ διαφορὰ μὲ τὸ εἶμασε τοῦ ἐνεστῶτα. Σιάζεται ἀφτὸ νομίζω. Ἐχω νὰ σὲς προτείνω καὶ ἄλλη ἔνωσι, ἂν ἀγαπᾶτε. Μὴν ξεππαστῆτε. Βαστῶ καὶ ἀπὸ τὴ Χιό. Γιατὶ λοιπὸν ὅλοι μας νὰ μὴν τὴ βαστοῦμε; Ἡ Χιό ἢ παραπονεμένη μὰς πλουτίζει

μὲ μὴ κατάληξιν ὠραία, πού κάπου τὴν ἔβαλα ἐδῶ καὶ δυὸ τρία χρόνια, χωρὶς μάλιστα νὰ τὸ πα-ρατήρησε κανένας, πὰρ νὰ πῆ χωρὶς νὰ παραξενέ-φθηκε ὁ ἀναγνώστης. Τὸ εἶμασε, ἂν ξέρεις νὰ τὸ μεταχριστῆς, εἶναι ἀξιόλογο. Σοῦ φέρνει καὶ φῶς, ἀφοῦ πολὺ εὐκόλα ξεχωρίζεις καὶ τὰ τρία τὰ πρό-σωπα τοῦ ἐνικοῦ. Καὶ πάλε κοιτάζτε τί περίεργο. Τὸ εἶπανε θὰ μὰς φαινότανε χιωτικὸ μὲ τὸ παρα-πάνω, ἂν καὶ δὲν εἶναι· μὰς δίνει ὅμως τὴν ἐντύ-πωσι, γὰρ μὰς θυμίζει κάπως τὸ εἶπαι, πού τὸ περιγελοῦμε. Τὸ εἶμασε δὲ μὰς εἶναι διόλου δυσά-ρεστο. Ἀλήθεια πού τὸ χουνε καὶ ἄλλα νησιά. Τὸ-χουνε μάλιστα καὶ τὴν Πόλη (1). Ἐτσι πῶς ἐφκο-λα συνηθίζουμε. Βλέπετε; «Παίρνομε ἀπὸ τὸν ἕνα τὸπο, παίρνομε ἀπὸ τὸν ἄλλο». Πρέπει ὅμως νὰ καταλαβαίνουμε ἀπὸ πῶ καὶ πότε συφέρνει νὰ παίρ-νομε. Παίρνομε γενικέθοντας—κ' εἶσι διαλέγον-τας μὲ κρίσι, διαλέγοντας μ' ἀγάπη, ἀκόμη καὶ σὰ θυσιάζουμε τὸ ἕνα, γὰρ νὰ παραδεχτοῦμε τὸ ἄλλο, καταντοῦμε σ' ἐνότητα κ' ἔνωσι πανελλήνια. Ὅνειρο, θὰ μοῦ πῆτε. Ὅχι! Ὅνειρο πρῶτο. Καὶ στέκεται σὲ σὲς νὰ ληθῆσθε.

(Ἀκολουθεῖ)

1) Ἐξέσθη τὴν τελευταῖα ὁ Γιαννῆς ἀπὸ μὴ Π. ἡ-τισσα, ἐξήντα χρόνῶ, στὸ Φανάρι.

ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ

τὸ ἕνα, κ' ἕνα φρ. χρ. γὰρ τὸ ἐξωτερικὸ, πωλιούνη-τα γράφειτὰ μὰς τὰ κλοῦθα βιβλία:

Τοῦ Ψυχῶν «Ταξίδι» (σελ. 502, καὶ «Ὅνειρο τοῦ Γιαννῆς» (σελ. 268).

Τοῦ Πάλλη «Ἡλιος καὶ φεγγάρι» (σελ. 120)

Τοῦ Φωτιάδου «Γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μὰς ἀναγέννησις» (σελ. 405).

Τοῦ Ἐφτανησιώτη «Ἱστορία τῆς Ρωμοσύνης» σελ. 320; καὶ «Μαζώχτρα, Βρουκολακας κλπ.» (σελ. 269).

Τοῦ Ἐφτανησιώτη «Τῆς Ζωῆς» (σελ. 194).

Τοῦ Φιλῆντα Γραμματικὴ τῆς Ρωμῆικης γλώσσας (μὲρ. Α') (σελ. 96).

Τοῦ Ἀγγου «Δάφνης καὶ Χλόης» (χαρτοδε-μένο) μεταφρ. Ἡλ. Βουτιερῆδου (σελ. 86).

Τοῦ Εὐρυπέδου «Μῆδεια» μεταφρ. Γιάννη Περγιαλιτῆ (σελ. 59).

Τοῦ Σοφοκλῆ Αἴας. Μετάφρ. Ζήσιμου Σί-δερη (σελ. 61).

Τοῦ Κ. Ἀντροῦδου «Ὁ Μίγ' Ἀλέξανδρος» (σελ. 192).

Τοῦ Δ. Η. Ταγκόπουλου «Ζωντανὸ καὶ Πεθαμμένοι» δράμα—«Ἡ Χρυσανθή» καὶ «Τάφος στὸ Γαλλὸ» δηγήματα (σελ. 78).

Ἡ ΙΛΙΑΔΑ, μεταφρῆσμένη ἀπὸ τὸν κ. Ἀλέξ Πάλλη (σ. 416) δρ. 2 καὶ φρ. χρ. 2 στὸ ἐξωτερικὸ.

Ἡ «ΜΑΤΙΑ» τοῦ Γ. Ἀβάζου δρ. 1.50

ΚΕΡΔΟΣ 351,145 ΔΡΑΧΜΩΝ

Ναι! 351,145 δραχμὰς ἔδωκε μέχρι τοῦδε τὸ γραφεῖον τοῦ τραπεζομεσίτου κ. Ἰω. Φωτίου εἰς τοὺς πελάτας του. Ἦτοι ἐκ τῶν ἀγοραστῶν λα-χειοφόρων ὁμολογιῶν ἐκ τοῦ γραφείου του ἔχουν κερ-δίσει διάφορα ποσά, ἀνερχόμενα εἰς τὸν στρογγυλὸν ἀριθμὸν 351,145 δραχμῶν.

Ὁ κ. Ἰω. Φωτίου θέλει ν' ἀναβιβάσῃ τὸ πο-σὸν τοῦτο εἰς 1,000,000 δραχ. καὶ καλεῖ τοὺς θέλοντας ν' ἀγοράσωσι τοιαύτην νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ τυχερὸν γραφεῖον του, ὅπου πάντως θὰ κλη-ρωθῇ μετ' ἀμοιβῆς ὁμολογία τις καὶ τι χαρὰ νὰ εἶναι ἢ πρῶτη μὲ τὰς 100,000 χρυσῆς δραχμὰς τὴν 19 Δεκεμβρίου ἐ. ε. ὅτε γεννήσεται ἡ κλήρωσις.